

Cal que hi hagi consens entre els partits catalans davant el nou text

A fons amb l'Estatut

HÈCTOR LÓPEZ BOFILL

Que no pateixin aquells que veuen en l'elaboració del nou Estatut una renúncia a quotes més grans de sobirania. Només que prosperin mínimament les línies mestres del text que s'està discutint per la ponència es pot produir un salt descomunal en l'autogovern i, alhora, col·locar a Espanya un plaçó que somgui l'Estat de les autonomies. En aquesta fase és cabdal que hi hagi consens entre els partits catalans i que les discrepàncies de detall no enterboleixin la filosofia de fons de la reforma: deixar de ser una comunitat autònoma amb competències raquítiques i fragmentades per tenir poder de debò, això és, per decidir sobre amplis sectors de la realitat sense que l'Estat s'hi interposi i fer-ho amb suficiència de recursos. Encara no serem independents però sí que serem molt menys dependents i no cal dir que la situació de tensió constant amb Espanya que un Estatut aprovat al Parlament de Catalunya propiciaria no farà res més que alimentar el sobiranisme. La clau, doncs, és que s'aprovi aquí, no perdre la dignitat nacional i emetre un acte de voluntat política amb caràcter unitari. Que anem bé, ho demostren els rugits que hem sentit aquestes setmanes des del govern espanyol, des dels barons territorials del PSOE i des del PP, rere d'aquest histriionisme pot haver la preparació d'un front real decidit a arranar les nostres pretensions, fins i tot les més sensates (blindar competències que ja hauríem

d'haver posseït o obtenir un finançament que no amenaci el nostre creixement econòmic) però també pot haver un gest de teatralitat exagerada per dissimular la inclinació a acceptar unes demandes que, malgrat que a la majoria dels espanyols els sigui difícil d'empassar, han de ser satisfetes si es vol mantenir la convivència i uns mínims d'equitat en el si de l'Estat.

Si més enllà de Catalunya la predisposició a acceptar el nou Estatut és gairebé nul·la i es troben decidits a negar-nos les premisses majors, com a mínim hem de desemmascarar que els seus arguments (les apel·lacions a la solidaritat i a la decisió conjunta) no amaguen res més que una nova imposició de la voluntat nacional espanyola, una nova expressió de dominació pura i dura. Com més intens sigui el consens aquí més desencarnat i injustificat es mostrarà el rebuig a Madrid, i no cal dir que aquest escenari pot generar frustració, però també desig de ruptura i aquesta és una carta de negociació vital que els nostres representants han d'esgrimir.

Agradi o no a Espanya, el nou Estatut fractura un règim d'organització territorial que tendia a la uniformitat però que,

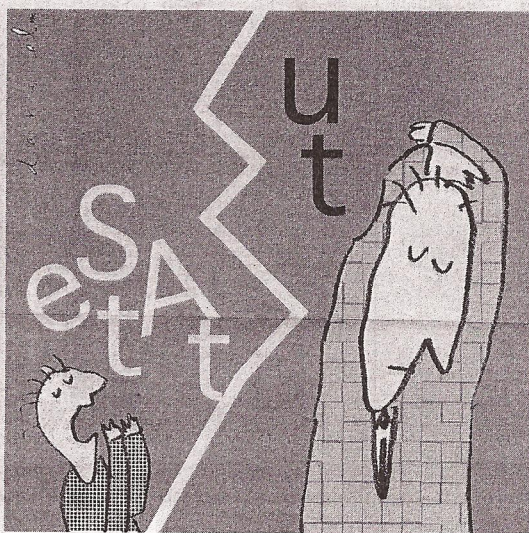
d'altra banda, és l'única possibilitat de viabilitat de l'Estat. Cal que la pluralitat nacional, l'asimetria, es reconegui en el nivell de les normes fonamentals, començant per l'Estatut i després per la Constitució Espanyola -per bé que l'asimetria ja plana en el disseny originari de 1978, circumstància que reforça l'adequació constitucional de la reforma estatutària-. La gran perversió pot arribar no sols per la invocació cega a la Constitució a fi de contenir les aspiracions catalanes (una Constitució, insisteixo, respectada) sinó, encara pitjor, per deixar en suspens el nou Estatut en espera d'una fantasia més gran: la reforma de l'Estat. Aquesta és una tàctica que

m'ha semblat començar a percebre en la doctrina de polítics i de juristes espanyols suposadament raonables: al·legar que l'encaix a Catalunya s'esdevindrà quan Espanya sigui un Estat federal que, en teoria, han de propulsar aquells mateixos que mostren recels o directament barren el pas a l'Estatut.

Segui com sigui, oposar-se a les transformacions ens paralitza en la lògica profunda del que som ara: un Estat identificat amb la nació espanyola que impedeix a Catalunya un acte fonamental de decisió. Aquesta inèrcia només es podrà contrarestar amb un esforç titànic i ferm i, si no ho aconseguim, com a mínim que s'evidencin les causes

profundes del desacord, que ells mostrin obertament la seva vocació de dominació en la qual basen la seva identitat i que aquesta vocació és més forta que l'esperit democràtic amb el qual es disfressa. Abans, però, és imprescindible que les forces polítiques catalanes s'aglutinin al voltant de l'objectiu comú, que, si tenim un horitzó, si tenim l'eina que representa un nou Estatut, siguem capaços de clavar la pica fins al fons. En acabat l'Estatut ja no importa tant pel seu contingut concret (per tenir alguna competència de més o de menys) sinó per les forces que és a punt de desfermar.

HÈCTOR LÓPEZ BOFILL, PROFESSOR DE DRET CONSTITUCIONAL

El món del teatre i la universitat

RICARD SALVAT

Vaig ser recentment a Castelló en ocasió de la X Mostra de Teatre Universitari. Vaig tenir tot un seguit d'agradables sorpreses. De sobte, el teatre universitari està recuperant la importància o el paper social i estètic, i potser ètic, que va tenir en els primers anys del franquisme. Torna a ser un lloc d'encontre, de reflexió i de mirada cap al futur. Potser ara el teatre universitari, si considerem l'estranya i perllongada endogàmia en què viu el teatre de Barcelona -el joc continuat de repartiment de poder entre tres o potser quatre famílies teatrals- pot jugar el paper que té als EUA i que aquí va tenir en els més durs anys del franquisme. Recordo ara aquell inoblidable Concurso de Teatro Universitario que l'any 1960 va fer possible, donada la situació especial de què gaudia la universitat en relació amb la censura, l'estrena d'obres de Priestley, Ezio d'Errico, O'Neill, Jean Tardieu, Giovanni Guareschi, Herman Sdasshler, Martínez Fresno, Curzio Malaparte, Anouilh (Je-

zabel), Miguel de Unamuno, Goldoni, Ghelderode i la presentació d'una excel·lent *Aguila de Blasón*, de Valle. Ens atreviríem a dir que va ser el primer cop que aquest text admirable es va representar. Si el rector de la universitat volia, les obres es feien. En el cas de Valle, també es van resoldre els problemes dels drets d'autor. Els hereus varen estar llargs anys enfrontats i no es podia representar. Tota l'esquerra del moment, amb el gran José M. de Quinto al capdavant, recolzaven aquest Concurso.

No es podrà dir que a Castelló hi hagi hagut gaires novetats en el repertori. Només l'Aula de Teatre de la Universitat Autònoma de Barcelona va presentar dues obres d'una autora tan important com inconeguda, Agota Kristof, dirigides per Toni Casares; l'Aula de Teatre de la Universitat Pompeu Fabra va fer un *collage* de textos arriscats de Dubillard, André Prada, Raymond Devos, Karl Valentin i David Plana; la Universitat de Barcelona (AIET) va presentar un autor i di-

rector jove, Derek Fenix; la Universitat de Lleida també féu una proposta semblant, de la mà de Ferran Farré i Aguilera. La resta foren espectacles que anaven més sobre segur: Quim Monzó, Beibel, Galceran, Lorca i Ionesco.

Però parlem de les molt agradables sorpreses. La primera fou constatar que la Xarxa d'Universitats Institut Joan Lluís Vives és una realitat esplendorosa. Aquesta xarxa reuneix esforços de vint universitats, la d'Andorra i Perpinyà incloses. Falta només la presència de l'Alguer. Ho vaig dir als representants de l'Institut esmentat i Antoni González Sanmartí (URV) m'informà que aviat serà una realitat. L'Institut Joan Lluís Vives donava suport indirecte a aquesta X Mostra de Teatre. Cal recordar que les sis primeres edicions es feren en el marc del Grec i donada la immensa oferta d'aquest esdeveniment, els festivals universitaris passaven completament despercebuts. Després es va fer a Alacant, a les Balears i a diversos indrets de Castelló. A Vila-real vaig veure l'espectacle de l'Aula de Teatre Carles Pons de la Universitat Jaume I de Castelló, que dirigeixen Cesca Salazar i Joan Comes.

Vaig voler conèixer teatre del País Valencià. Estava convençut que es faria en castellà. Sentir un valencià acurat, a uns actors joves dient uns textos arriscats i sempre punyents de Brecht, em va emocionar. Em va agafar per sorpresa que ho fessin en valencià i que la vella guineu d'Augsburg es mantingués tan potent i actual. Feren una interpretació intel·ligent i personal de *Terror i Misèria del Tercer Reich*. Els castellonencs ho titulaven *Qui eren i què pensaven*. Em va agradar molt també l'Auditori Municipal, que sembla molt hàbilment gestionat. Pràcticament tots els espectacles foren en la nostra llengua.

Deu anys de mostres de teatre universitari que ha coincidit amb el desè aniversari de la Xarxa d'Universitats. Comença una nova etapa, en la qual el teatre universitari hauria de fer les consideracions que es varen començar a fer a Castelló, o sigui, cal fer un repertori que cap teatre subvencionat no fa: Botho Strauss, Elfriede Jelinek, Gao Xingjian, aquests dos darrers inconeguts absolutament malgrat el Nobel, i tants i tants autors valencians, balears, de la Catalunya Nord i de Catalunya que són una pleïade i que ningú no representa: Rosa M. Isart, Joan Laclau, Hac Mor i Xargay, Francesc Cerró, Pascal Alapont, Antoni M. Thomàs, Oscar Roig, Jordi Casanovas, etc., i la recuperació d'Ignasi Garcia, que ja fa falta.